

A l'esquerra de la imatge Michael Chabon, i a la seva dreta el també escriptor Neil Gaiman

Esperpent yiddish

L'últim llibre de Michael Chabon editat a casa nostra, 'El sindicat de policies jueus' (en català a Amsterdam i en castellà a Mondadori) és una síntesi representativa de la seva narrativa, una proposta hilarant que constantment passa pel sedàs de la deformació. (Text: Anton Not)

Encara hi ha llocs on es presenta Michael Chabon (Washington DC, 1963) com un escriptor jove. Tenint en compte l'actual esperança de vida de la població occidental, no és que no ho sigui, però pel que fa a la seva trajectòria com a escriptor, comença a ser hora de considerar-lo un autor plenament madur. Va despuntar des que es va donar a conèixer amb *Els misteris de Pittsburgh* i va assolir l'estatus d'escriptor consolidat amb *Las asombrosas aventuras de Kavalier & Clay*, premi Pulitzer l'any 2001.

La seva penúltima novel·la (en anglès ja ha publicat un nou treball, *Maps and Legends*) ha estat valorada per més d'un mitjà de comunicació internacional com el cim que culmina, fins al moment, una més que atractiva obra narrativa. És cert que *El sindicat de policies jueus* reuneix les característiques suficients per considerar-la una síntesi representativa de les virtuts estilístiques de Michael Chabon. La seva és una prosa intel·ligent, clivellada de troballes lingüístiques d'aquelles que fan aturar el lector com a mínim una vegada a cada pàgina per rellegir un diàleg, una metàfora o una descripció hilarant. *El sindicat de policies jueus* recull per una banda l'interès que Chabon ha mostrat per la narrativa d'intriga policíaca i la preocupació per la identitat jueva per una altra. Només el còmic, una altra constant en l'obra de Chabon, queda fora de la novel·la; sí que es veu reflectit en el disseny de la coberta de Will Staehle, un il·lustrador d'un estil *vintage* en la línia del reconegut Chris Ware, per exemple.

A *El sindicat...* Chabon crea tot un nou món de ficció en què posa en joc les regles de la novel·la negra filtrades per un sedàs personal constituït

sobretot per la deformació expressionista dels personatges, que són portats a extrems grotescos de deformació. Així, l'entranyable Meyer Landsman és una caricatura d'uns, posem per cas, Philip Marlowe o Sam Spade que ja es caracteritzen per patir tota una sèrie de mancances respecte al prototip de l'heroi tradicional. Landsman és detectiu del departament d'homicidis de Sitka Central, capital del districte de Sitka, una regió autònoma emplaçada a Alaska que en el món de la novel·la és l'estat que la comunitat internacional ha destinat als jueus. Durant sis dècades hi han conviscut amb els indígenes, sembla que de manera més aviat pacífica, sense massa enfrontaments violents. Res a veure, és clar, amb la convivència de palestins i israelians en el món que anomenem real. Quan comença l'acció de la novel·la, els israelians són a punt de perdre la sobirania del territori i es veuen amenaçats per un nou capítol de l'endèmica diàspora. Sota l'ombra gruixuda d'aquest estat d'excepció general, al mateix hotel on viu Landsman, el Zamenhof, situat al carrer Max Nordau, fixeu-vos en el gust per l'onomàstica de Michael Chabon, hi apareix assassinat Mendel Shpilman, el fill díscol d'un dels rabins més poderosos de la comunitat. Mendel estava cridat a ser el messiès redemptor i des de petit va despuntar com a jugador d'escacs i guaridor miraculós. Però a mesura que va anar creixent es va haver d'allunyar dels plans que havien estat concebuts per a ell, provocant el conseqüent terrabastall familiar i social. A punt de cessar en el seu càrrec, Landsman s'aferra al cas Shpilman com aquell protagonista d'un conte oriental que atrapat entre un tigre i un precipici es llença al buit per collir la maduixa que creix entre

els esbarzers de la paret escarpada. Plantejada aquesta trama inicial, tot plegat es complica quan Landsman hi troba una connexió amb la misteriosa desaparició de la seva germana i el cas esdevé una qüestió personal.

La novel·la avança com una caricatura que provoca el somriure exagerant la tragèdia de les faccions més defectuoses. Michael Chabon no mostra cap compassió cap els personatges, aprofitant totes les possibilitats per animalitzar-los o transformar-los en petites coses furioses, més objectes que persones. Fins i tot els secundaris són ben dibuixats. El dependent d'un cafè, mereixedor del títol de millor cuiner del món de donuts xinesos a l'estil filipí (!), en Benito, "és un home baix, reforçat, amb la pell del color del te amb llet que serveix i les galtes picades com un parell de llunes fosques. Encara que té els cabells ben negres, passa dels setanta. Quan era jove va ser campió de pes mosca a Luzon, i amb els dits gruixuts que té i els salamis tatuats que li fan de braços, tothom el pren per un tipus dur". Aquesta és la fauna que rodeja el personatge central, homes que tenen salamis per braços i que quan es mouen fan el soroll d'un bidó ple de peix.

És aquesta potser la més gran virtut de Chabon, o una de les més importants pel fet que fa de suport a la resta: descriure els personatges de manera tan precisa que els fa sentir pròxims fins a gairebé tocar-los. Sens dubte és el més gran atractiu d'*El sindicat de policies jueus*, un grup de ciutadans peculiars, reflexius sobre la seva identitat, que poblen un territori també peculiar sobre el que el lector voldria saber més coses un cop tanca l'última pàgina.